

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ГРИЖАТА ЗА ДЕТЕ¹, НАСТАНЕНО В ПРИЕМНО СЕМЕЙСТВО

Изискване 1. Безопасност и сигурност

На всяко дете, което е настанено в приемно семейство, се осигурява безопасна и сигурна среда, необходима за неговото физическо, психическо и емоционално развитие.

Критерий 1.1. Приемното семейство гарантира сигурна и безопасна среда на детето в неговия дом.

Индикатори	Източници на информация
1) За детето е осигурено самостоятелно легло и лично пространство.	- Наблюдение
2) За детето с увреждане е осигурено обзавеждане и оборудване, съобразено със специфичните му потребности.	- Наблюдение
3) Преди настаняването домът на приемното семейство е обезопасен от всички предвидими опасности, съобразени с възрастта и нивото на разбиране на детето, като общината или лицето по чл. 4, ал. 1 прави оценка на риска от възникване на инцидент в рамките на извършваното наблюдение.	- Наблюдение - Интервю с приемното семейство
4) Приемното семейство учи детето как да бъде в безопасност, включително когато е извън дома на приемното семейство, както и когато използва интернет или социални мрежи.	- Интервю с приемното семейство - Интервю с настаненото дете

Критерий 1.2. Приемното семейство гарантира защитата на настаненото в неговия дом дете при настъпване на инцидент, застрашаващ живота и здравето му, както когато детето отсъства без основателна причина или предупреждение.

Индикатор	Източник на информация
5) Приемното семейство знае какви действия да предприеме при инцидент с настаненото в дома му дете, включително при смърт.	- Интервю с приемното семейство
6) Приемното семейство знае какви действия да предприеме при отсъствие на детето от дома му без разрешение.	- Интервю с приемното семейство
7) Приемното семейство преминава обучение за оказване на първа помощ поне веднъж на 12 месеца.	- Доклад/протокол от проведен инструктаж/проведено обучение

¹ До навършването на пълнолетие от детето, а ако учи – до завършването на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст.

Изискване 2. Закрила от насилие, експлоатация и дискриминация и насърчаване на позитивните взаимоотношения

Приемното семейство, което се грижи за дете, го защитава от насилие, експлоатация и дискриминация под всякаква форма. Приемното семейство подкрепя детето да споделя своите чувства, емоции и опасения относно миналото, настоящето или бъдещето. Детето се възпитава и подпомага за изграждане на добри взаимоотношения в приемното семейство, както и с други хора.

Критерий 2.1. Детето се подкрепя и овластява да познава правата си.

Индикатор	Източник на информация
8) Приемното семейство познава правата на детето, заложените в Конвенцията на ООН по правата на детето, и е обучено как да зачита и защитава правата на настаненото в дома му дете в ежедневието му.	<ul style="list-style-type: none">- Програма за обучение на кандидати за приемни семейства и специализирани/тематични и надграждащи обучения- Интервю с приемното семейство- Доклади/протоколи от проведени обучения на приемното семейство
9) Всяко дете познава правата си – съобразно възрастта си и степента на развитие.	<ul style="list-style-type: none">- Интервю с детето
10) Всяко дете познава основните граждански права и задължения.	<ul style="list-style-type: none">- Интервю с детето- Интервю с приемното семейство

Критерий 2.2. Приемното семейство зачита в максимална степен личното достойнство на настаненото дете и гарантира неговата защита от злоупотреба и насилие.

Индикатори	Източници на информация
11) Приемното семейство има знания и умения за грижа за дете - жертва на насилие или злоупотреба, умения за полагане на подходящи грижи, създава култура на откритост и доверие и е наясно със и наблюдава за всички признаци или симптоми, които могат да означават, че детето е изложено на риск от насилие или злоупотреба.	<ul style="list-style-type: none">- Програма за обучение на кандидати за приемни семейства и специализирани/тематични и надграждащи обучения по темата за насилие над деца- Доклади/протоколи от проведени обучения- Интервю с приемното семейство

Критерий 2.3. Приемното семейство прилага позитивни възпитателни методи за постигане на приемливо поведение на настаненото в дома му дете, като подходът е индивидуален и се базира на личната история на детето, индивидуалните му нужди и способности и нивото на развитие.

Индикатор	Източник на информация
12) Преди настаняването на детето по достъпен и разбираем начин са обяснени причините и срокът на настаняване и правилата за поведение в дома, където ще бъде настанено, и те са обсъдени с него.	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с приемното семейство - Интервю с детето (при приложимост)
13) Приемното семейство е обучено да прилага позитивни възпитателни методи за постигане на приемливо поведение на настаненото в дома му дете.	<ul style="list-style-type: none"> - Програма за обучение на кандидати за приемни семейства и специализирани/тематични и надграждащи обучения по темата за позитивно възпитание - Доклади/протоколи от проведени обучения - Интервю с детето за изследване на позитивни възпитателни подходи
14) Приемното семейство е обучено как да управлява поведението и емоциите си в грижата за детето, особено когато то проявява неприемливо поведение, и полага усилия да разбере как преживяното от детето до настаняването му може да повлияе негативно върху поведението му.	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с приемното семейство - Интервю с детето - Доклади/протоколи от проведено надграждащо обучение на приемното семейство за разпознаване признаците на ескалация на поведението и за прилагане на стратегии за деескалация на рисково поведение

Изискване 3.

Приемното семейство осигурява на настаненото в дома му дете подходящи здравни грижи и здравна профилактика.

Критерии 3.1. Приемното семейство осигурява на всяко дете достъп до здравна профилактика, здравни грижи, лечение и рехабилитация.

Индикатор	Източник на информация
15) Преди настаняването на детето на приемното семейство е дадено пълно описание на здравните потребности на детето и са уточнени процедурите, осигуряващи получаването на медицинско лечение и грижи.	- Интервю с приемното семейство за изследване на информираността му за специфики в здравните нужди на детето
16) Приемното семейство е обучено по въпросите за поддържане на здравето и хигиената на детето.	- Програма за обучение на кандидати за приемни семейства и специализирани/тематични и надграждащи обучения по въпросите за

	<p>поддържане на здравето и хигиената на детето</p> <ul style="list-style-type: none"> - Доклади/протоколи от проведени обучения
<p>17) Приемното семейство е запознато със задълженията и отговорностите си за запазване здравето на всяко дете под негова грижа, което включва:</p> <p>а) осигуряване на общопрактикуващ лекар;</p> <p>б) водене на детето при лекар и дентален лекар, когато е необходимо;</p> <p>в) водене на детето на всички необходими профилактични прегледи;</p> <p>г) отдаване на внимание на здравните въпроси в ежедневната грижа за детето, като диета, лична хигиена, спортуване;</p> <p>д) поставяне на необходимите имунизации на детето – според неговия здравен статус и съобразно имунизационния календар на Република България;</p> <p>е) задължение да не се отказва хоспитализация на детето и придружаване при болнично лечение.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Лична здравно-осигурителна книжка на детето - Медицински документи (епикризи, медицински изследвания и др.)
<p>18) Приемното семейство осигурява здравословно и разнообразно хранене на детето, както и диетично хранене на детето, ако то се нуждае от такова.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с приемното семейство - Интервю с детето (при приложимост) - План за грижи по чл. 16а, ал. 3
<p>19) Приемното семейство осигурява на детето съобразно неговата възраст информация по въпроси, касаещи здравословно хранене, здравословен начин на живот, вредни навици, отговорно сексуално поведение.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - План за грижи по чл. 16а, ал. 3 - Интервю с приемното семейство - Интервю с детето (при приложимост)

Критерий 3.2. Приемното семейство поддържа в наличност основни лекарствени продукти за оказване на първа помощ и на първични здравни грижи.

Индикатор	Източник на информация
<p>20) Основните лекарствени продукти за оказване на първа помощ се съхраняват на специално място, до което детето няма достъп.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдение на мястото за съхраняване на лекарствени продукти
<p>21) Приемното семейство е обучено да администрира лекарства. Предписаните лекарства се дават само на детето, за което са предписани, в съответствие с предписанието.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Документи, удостоверяващи изписани лекарствени продукти

22) Приемното семейство води писмени записи за всички лекарства, лечение и първа помощ, дадени на детето по време на настаняването му.	<ul style="list-style-type: none"> - Писмени записи - Интервю с детето (при приложимост)
--	--

Изискване 4. Образование и професионално обучение

Приемното семейство осигурява подкрепа на детето за достъп до подходящо заведение за предучилищно и училищно образование и възпитание и съдействие за включване в образователни програми за придобиване на трудови умения.

Критерий 4.1. Всяко дете, настанено в приемно семейство, посещава задължителните за възрастта му форми на образование – детска градина, училище, Център за специална образователна подкрепа и/или Център за подкрепа за личностно развитие.

Индикатор	Източник на информация
23) Всяко дете посещава съответните институции в системата на предучилищното и училищното образование съобразно възрастта и възможностите си.	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдение - Интервю с детето - Интервю с приемното семейство
24) Приемното семейство осигурява подкрепа на детето в процеса на образование/обучение.	<ul style="list-style-type: none"> - План за грижи по чл. 16а, ал. 3
25) За всяко дете/младеж са осигурени необходимите учебни материали, пособия, помагала и др.	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с педагогическия персонал/ръководството на детска градина/училище
26) На детето се осигуряват условия за самостоятелна подготовка за участието му в образователния процес, като приемното семейство активно го насърчава и подкрепя за това.	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдение - Интервю с детето - Интервю с приемното семейство - Интервю с педагогическия персонал/ръководството на детска градина/училище

Критерий 4.2. Приемното семейство подкрепя детето, наближавашо възрастта за напускане на училище, да продължи образованието си или да се включи в програми за професионално обучение за придобиване на професионални умения съобразно неговите желания, способности и възможности, включително чрез съдействие от общината, лицето по чл. 4, ал. 1 или дирекция „Социално подпомагане“.

Индикатор	Източник на информация
27) Детето се консултира и му се оказва подкрепа за продължаване на образованието или за включване в програми за обучение за придобиване на професионални умения съобразно неговите желания, способности и възможности.	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с дете над 16-годишна възраст - Интервю с приемното семейство - План за грижи по чл. 16а, ал. 3

Критерий 4.3. При констатирано изоставане в развитието на настаненото дете приемното семейство с подкрепата на общината, лицето по чл. 4, ал. 1 или дирекция „Социално подпомагане“ предприема действия за адекватна подкрепа за посрещане на специалните му потребности.

Индикатор	Източник на информация
28) Приемното семейство осигурява условия и подкрепя детето да бъдат оценени неговите специални потребности и при необходимост да получи определените терапевтични действия.	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдение - План за грижи по чл. 16а, ал. 3 - При приложимост - съответен документ за извършена оценка
29) Приемното семейство е обучено за посрещане на специалните образователни потребности на детето.	<ul style="list-style-type: none"> - Програма за обучение на кандидати за приемни семейства и специализирани/ тематични и надграждащи обучения за посрещане на специалните образователни потребности на детето - Доклади/протоколи от проведено специализирано/ тематично или надграждащо обучение по темата

Изискване 5. Идентичност и контакти с биологичното семейство и други значими за детето хора

Приемното семейство подкрепя детето да развива своята идентичност и чувството си на принадлежност към собственото му семейство, приятели, култура, религия и общност. На детето се осигурява възможност за контакти с неговото биологично семейство, с определения подходящ осиновяващ, с близки, приятели и значими за детето хора, ако това е в негов интерес.

Критерий 5.1. Приемното семейство създава условия детето да познава личната си история и да формира позитивна идентичност и себеуважение, като при необходимост се подкрепя от общината, лицето по чл. 4, ал. 1 или дирекция „Социално подпомагане“. Съществуващите социални и общностни връзки на детето се поддържат.

Индикатор	Източник на информация
30) Приемното семейство работи с детето по Книга на живота (при приложимост).	- Книга на живота, в която са вписани важни обстоятелства от ежедневието на детето във всички области на живота му
31) Създаване/набиране/съхраняване на значими за детето документи, записи на постижения, снимки и предмети със сантиментална стойност.	- Съответни документи, записи на постижения, снимки, предмети и други

Критерий 5.2. Приемното семейство с подкрепата на общината, лицето по чл. 4, ал. 1 или дирекция „Социално подпомагане“ осигурява възможност на детето за контакти с биологичното му семейство, с определения подходящ осиновяващ, с близки, приятели и значими за детето хора, ако това е в негов интерес, при ясно формулирани роли, права и отговорности.

Индикатор	Източник на информация
32) Приемното семейство насърчава, подкрепя и улеснява детето да използва различни начини за поддържане на контакт, включително чрез телефон, текстово съобщение и имейл.	<ul style="list-style-type: none"> - План за действие на отдел „Закрила на детето“ в дирекция „Социално подпомагане“ - План за грижи по чл. 16а, ал. 3 - Интервю с детето - Интервю с приемното семейство
33) Приемното семейство съдейства за осъществяване на контактите в съответствие с интереса на детето и неговата безопасност.	<ul style="list-style-type: none"> - План за грижи по чл. 16а, ал. 3
34) Приемното семейство е обучено и е наясно как да общува и работи с биологичното семейството и/или настойника/попечителя на детето, с определения подходящ осиновяващ и със значимите за детето хора.	<ul style="list-style-type: none"> - Програма за обучение на кандидати за приемни семейства и специализирани/тематични и надграждащи обучения - Доклади/протоколи от проведени обучения - Протоколи от срещи за подкрепа и/или супервизия

Изискване 6. Жизнени умения за самостоятелност, отдих и свободно време

Приемното семейство подкрепя детето за придобиване на знания и развиване на умения за самостоятелен начин на живот, вземане на самостоятелни решения и го подготвя за независим живот при напускане на грижата. Приемното семейство дава възможност на детето да изпитва радост, да се забавлява, да преживява успех и придобие доверие в себе си.

Критерий 6.1. Приемното семейство насърчава детето да развива умения и увереност в грижата за себе си и да изгражда набор от социални умения, практически умения за самостоятелен живот и управление на домакинство.

Индикатор	Източник на информация
35) Приемното семейство е обучено да развива социални и практически умения за живот у детето, настанено в дома му.	<ul style="list-style-type: none"> - Програма за обучение на кандидати за приемни семейства и специализирани/тематични и надграждащи обучения

	<ul style="list-style-type: none"> - Доклади/протоколи от проведени обучения - Проведени групови и индивидуални супервизии
36) Приемното семейство насърчава у детето развитието на умения за самостоятелност, организиране на ежедневните дейности, свързани с образование, спорт, хоби и свободно време, чрез участие в пазаруване, приготвяне на храна, сервиране, отсервиране, спазване на лична и битова хигиена и др.	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдение - Интервю с детето
37) Детето може да посочи поне два примера за прояви на самостоятелност, взимане на лични решения и правене на избори съобразно неговата възраст.	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с детето
38) Приемното семейство може да посочи поне два примера, с които да представи как насърчава детето в развитието на умения за самостоятелност, взимане на лични решения и правене на избори.	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с приемното семейство - Интервю с детето

Критерий 6.2. Напускането на приемната грижа при навършване на пълнолетие от детето или след завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, ако учи, е планирано и се подготвя съвместно с детето, приемното семейство, социалния работник в дирекция „Социално подпомагане“ (работещ с детето) и общината, лицето по чл. 4, ал. 1 или дирекция „Социално подпомагане“.

Индикатор	Източник на информация
39) Приемното семейство подготвя детето, навършило 16 години, за водене на самостоятелен живот във връзка с предстоящото навършване на пълнолетие съобразно неговите индивидуални особености, интереси за личностното и професионално развитие и потребности и предстоящия нов начин на живот.	<ul style="list-style-type: none"> - План за грижи по чл. 16а, ал. 3 - Интервю с детето - Интервю с приемното семейство

Критерий 6.3. Приемното семейство дава възможност на детето да развива своите интереси, подкрепя го да организира свободното си време по начин, който насърчава личностното му развитие и който му носи удоволствие, чувство за успех, себеуважение и самоувереност.

Индикатор	Източник на информация
40) Приемното семейство подкрепя детето да участва в извънкласни дейности в училището и извън него.	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с детето - Интервю с приемното семейство - Снимки, сертификати, грамоти, отличия, награди, медали и други материали

41) Приемното семейство е наясно какви решения може да взема самостоятелно в изпълнение на плана за грижи на детето относно ежедневието му живот, като участие в развлекателни дейности, честване на религиозни празници и др., като получава подкрепа и съдействие от общината, лицето по чл. 4, ал. 1 или дирекция „Социално подпомагане“.	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с приемното семейство - Протоколи от обсъждания и съвместни срещи
42) Приемното семейство е наясно как да взема разумни и подходящи решения в рамките на делегираните му правомощия, като получава подкрепа и съдействие от общината, лицето по чл. 4, ал. 1 или дирекция „Социално подпомагане“. Всички принципни решения, касаещи ежедневието на детето, са обсъдени със социалния работник от дирекция „Социално подпомагане“. Вземането на решения и всяка оценка на риска за детето при всички дейности, в които то участва, се предприема по начин, както родител би направил и в зависимост от особеностите и степента на развитие на детето.	<ul style="list-style-type: none"> - Интервю с приемното семейство - Протоколи от обсъждания и съвместни срещи
43) Детето може да посочи поне два примера за организацията на свободното му време, съобразено с негови предпочитания.	- Интервю с детето
44) Приемното семейство може да посочи поне два примера, с които да представят насърчаване развитието на детето в рамките на организацията на свободното време на детето.	- Интервю с приемното семейство

Изискване 7. Права на детето – достойнство, поверителност, избори, зачитане мнението на децата

Приемното семейство зачита правата на детето, настанено в дома му.

Критерий 7.1. Приемното семейство полага грижи за детето, като зачита неговото достойнство, уединение и право на избор.

Индикатор	Източник на информация
45) Детето получава персонални грижи и има възможност да бъде самостоятелно в съответствие с неговата възраст, степен на развитие, пол, култура, етнос, религия и индивидуални потребности.	<ul style="list-style-type: none"> - План за грижи по чл. 16а, ал. 3 - Интервю с детето - Интервю с приемното семейство
46) Приемното семейство пази личните вещи на детето и зачита личната му кореспонденция.	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдение - Интервю с детето - Интервю с приемното семейство
47) Детето има осигурено подходящо спрямо възрастта му пространство за почивка, учене и	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдение - Интервю с детето

<p>уединение. Приемното семейство предоставя възможност на детето за лично пространство и уважаване на личните му граници.</p>	<p>- Интервю с приемното семейство</p>
--	--

Критерий 7.2. Приемното семейство зачита мнението на детето при решаването на всички въпроси относно грижите за него освен в случите, когато това не е в интерес на детето.

Индикатор	Източник на информация
<p>48) Детето в съответствие с възрастта му, нивото му на развитие и индивидуалните му потребности има достъп до информацията относно търсените от него услуги и дейности в свободното време, за да формира мнение и да упражнява избор, както и до информацията, съдържаща се в досието му, която касае работата с него, неговото развитие и бъдеще.</p>	<p>- Интервю с детето - Интервю с приемното семейство</p>
<p>49) Детето е насърчавано и подкрепяно от приемното семейство да изразява мнение относно полаганите за него грижи в приемното семейство.</p>	<p>- Интервю с детето - Интервю с приемното семейство</p>
<p>50) На детето е осигурена възможност да изразява своето мнение по всички въпроси, които засягат неговите права и интереси в съответствие с възрастта му, нивото му на развитие и индивидуалните му потребности.</p>	<p>- Интервю с детето - Интервю с приемното семейство</p>
<p>51) На всяко дете със затруднена комуникация са осигурени възможности да изразява мнението си и да се запознае с взетите решения.</p>	<p>- Осигурени помощни средства и/или средства за помощна и алтернативна комуникация</p>
<p>52) Съобразно възрастта си детето е запознато от дирекция „Социално подпомагане“ с реда за подаване на жалби. Общината, лицето по чл. 4, ал. 1 или дирекция „Социално подпомагане“ оказват съдействие на детето, когато е необходимо, за подаване на жалба относно полаганите за него грижи (при приложимост).</p>	<p>- Съобразно възрастта – интервю с детето (при приложимост)</p>